

Η **6η Μαρτίου** καθιερώθηκε ως **ημέρα κατά της Σχολικής Βίας και του Εκφοβισμού** με στόχο την ευαισθητοποίηση και την επαγρύπνηση όλων των μελών της σχολικής κοινότητας για την έγκαιρη παρέμβαση και την πρόληψη του φαινομένου ώστε να περιοριστούν οι συνθήκες εκδήλωσης της βίας στη ζωή των παιδιών και την υιοθέτηση ενός κώδικα **μη βίαης** επικοινωνίας και επίλυσης των προβλημάτων στις διαπροσωπικές, ενδοσχολικές και κοινωνικές σχέσεις. Έχουμε σαν στόχο μια συνολικότερη κουλτούρα Πρόληψης κάθε μορφής σχολικής βίας, σωματικής ή λεκτικής. Με βιωματικές δράσεις στοχεύουμε στην ειρηνική επίλυση των διαφορών, στην αλληλοκατανόηση, στην αποδοχή του άλλου, του διαφορετικού, στην εξάλειψη των προκαταλήψεων, του μίσους, της ξενοφοβίας, του ρατσισμού καθώς και στην εξάλειψη των προκαταλήψεων απέναντι σε κάθε είδους διαφορετικότητα (αναπηρία, σωματική διάπλαση, φύλο).

Ο όρος «σχολική βία και εκφοβισμός» αποτυπώνει και προσδιορίζει όλες τις μορφές εκδήλωσης φαινομένων σχολικού εκφοβισμού και επιθετικών ενεργειών Σύμφωνα με τους Volk, Dane & Marini (2014) ο ορισμός του σχολικού εκφοβισμού, έχει τρία βασικά χαρακτηριστικά για την οροθέτηση του φαινομένου: **τη στοχευμένη συμπεριφορά, την ανισορροπία δύναμης και την πρόκληση βλάβης των θυμάτων.**

Τα μέρη που εμπλέκονται είναι:

- Ο θύτης (ο μαθητής ή ομάδα μαθητών που ασκεί εκφοβισμό)
- Το θύμα (ο μαθητής που δέχεται εκφοβισμό).
- Τα παιδιά θεατές
- Οι εκπαιδευτικοί ή άλλο προσωπικό της σχολικής μονάδας
- Οι γονείς.

Τι πρέπει να κάνουν οι γονείς

- Να απενεχοποιήσουν το παιδί και να του εξηγήσουν ότι δεν φταίει αυτό για αυτό που του συμβαίνει
- Να του εξηγήσουν ότι κανείς δεν έχει το δικαίωμα να του φέρεται με αυτό τον τρόπο
- Να το επιβραβεύσουν που βρήκε τη δύναμη να μιλήσει για αυτό
- Να μην μπουν σε διαδικασία αντεκδίκησης γιατί δεν έχει κανένα αποτέλεσμα
- Να δώσουν στο παιδί να καταλάβει ότι η επικοινωνία με το δάσκαλο ή τη δασκάλα του είναι πολύ σημαντική και ότι όταν ζητάμε βοήθεια για κάτι δεν σημαίνει ότι μαρτυράμε τους συμμαθητές μας
- Να επικοινωνήσουν με το δάσκαλο ή τη δασκάλα του παιδιού

Μορφές του εκφοβισμού

Λεκτικός, Συναισθηματικός, Ψυχολογικός, Σωματικός, Κοινωνικός, Σεξουαλικός, Ρατσιστικός, Εκφοβισμός με εκβιασμό, Ηλεκτρονικό bullying/cyber bullying.

Ο καλύτερος τρόπος αντιμετώπισης του φαινομένου είναι η πρόληψη

Ενέργειες πρόληψης στο πλαίσιο του σχολείου:

- Συζήτηση και ενημέρωση των παιδιών για τα δικαιώματά τους, αλλά και τους κανόνες συμπεριφοράς στο σχολείο
- Εύρεση κατάλληλων τρόπων έκφρασης της επιθετικότητας, όπως τα αθλήματα και η τέχνη, καθώς και κατάλληλο πλαίσιο για ανάδειξη της ομαδικής συνεργασίας και της ευγενούς άμιλλας
- Ουσιαστική και αποτελεσματική εποπτεία κατά τα διαλείμματα.
- Επικοινωνία με τους γονείς για την ευαισθητοποίησή τους, αλλά και για την ενημέρωσή τους
- Παρότρυνση στους γονείς για την ενεργή συμμετοχή τους στη σχολική ζωή των παιδιών τους και τη συνεργασία τους με το εκπαιδευτικό προσωπικό
- Μέριμνα και λήψη κατάλληλων ενεργειών για την ομαλή ένταξη νεοφερμένων μαθητών ή μαθητών με ειδικές ανάγκες
- Ανάπτυξη διαθεματικών προγραμμάτων, συνδεδεμένων με το πρόγραμμα σπουδών, για την προαγωγή της ψυχικής υγείας των μαθητών, προκειμένου να ενισχυθεί και το αίσθημα της συνεργασίας και της αλληλοκατανόησης μεταξύ των μαθητών

- Επιμόρφωση του εκπαιδευτικού προσωπικού για την αναγνώριση και την αποτελεσματική διαχείριση του φαινομένου.

Προσχολική Αγωγή και πρόληψη

Η προσχολική ηλικία είναι κρίσιμη για τη δόμηση της ταυτότητας και τη διαμόρφωση σχέσεων με το ευρύτερο περιβάλλον.

Το παιδί προσχολικής ηλικίας ενδιαφέρεται να δημιουργήσει σχέσεις με τους συνομηλίκους και δοκιμάζει τις δυνατότητες και τα όρια του. Στην προσχολική αγωγή επομένως ενισχύονται τα χαρακτηριστικά και οι δεξιότητες που είναι απαραίτητες για την ικανοποιητική λειτουργία του, τόσο στο σχολείο όσο και στην ζωή του γενικότερα και μελλοντικά.

Η προσωπική και κοινωνική ανάπτυξη αποτελεί βασικό στόχο της προσχολικής αγωγής αποσκοπεί στη διαμόρφωση μιας υγιούς προσωπικότητας, ενός ατόμου δηλαδή που λειτουργεί ικανοποιητικά ως προς τις προσωπικές ανάγκες και τις απαιτήσεις του περιβάλλοντος. Η ενίσχυση της προσωπικής & κοινωνικής ανάπτυξης επιτρέπει στα παιδιά να:

- αναγνωρίζουν τον εαυτό τους ως ένα άτομο ξεχωριστό με ιδιαίτερες ικανότητες και αξία
- λειτουργούν με σχετική αυτονομία
- αποδέχονται τα συναισθήματα τους και να ελέγχουν τον τρόπο έκφρασης τους
- αντιμετωπίζουν δυσκολίες και να επιλύουν συγκρούσεις
- σέβονται τους άλλους και τους κανόνες της ομάδας
- αντιλαμβάνονται και να κατανοούν τα συναισθήματα και τις απόψεις των άλλων
- επικοινωνούν και να συνεργάζονται με τους άλλους

Η θετική εικόνα για τον εαυτό του και το αίσθημα αξίας που απορρέει καθώς και δυνατότητα ικανοποιητικής αλληλεπίδρασης δίνει στο παιδί ένα αίσθημα αυτοπεποίθησης και αυτοεκτίμησης. Στόχος μας επίσης είναι η ενδυνάμωση σε ένα επίπεδο ψυχικό καθώς και ο σεβασμός των δικαιωμάτων των άλλων και των ηθικών κοινωνικών αξιών. Στην προσχολική ηλικία το παιδί μπορεί να μην έχει ακόμη την απαραίτητη ωριμότητα για να μπορέσει να λειτουργήσει με ενσυναίσθηση και να κατανοήσει κάποιες κοινωνικές αξίες. Ωστόσο η καλλιέργεια και αυτών των δεξιοτήτων και εννοιών είναι σημαντικό να αρχίσει από το Νηπιαγωγείο και να συνεχιστεί σε όλη τη διάρκεια της σχολικής του ζωής.

Ο/η εκπαιδευτικός συμβάλει στην πρόληψη παρέμβαση, πρόληψη και αντιμετώπιση προβλημάτων. Με την παιδαγωγική διαχείριση της τάξης, με τη ανάπτυξη σχέσεων εμπιστοσύνης και συνεργασίας, τη συμμετοχή και τον διάλογο οικοδομείται ένα ασφαλές περιβάλλον, χωρίς αποκλεισμούς και οι μαθητές και οι μαθήτριες ενδυναμώνονται, μαθαίνουν να επιλύουν ειρηνικά τις διαφορές τους, να αποδέχονται τον άλλο, αλλά και να αμύνονται απέναντι στον φόβο και στην ανασφάλεια που προκαλείται από κάθε μορφής βίας .

- ✚ Με την προσωπική και κοινωνική ανάπτυξη στοχεύουμε στα πιο κάτω:
  - ✚ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ. Να αναγνωρίσουν προσωπικά τους χαρακτηριστικά, απόψεις, επιλογές. Να αναπτύξουν το αίσθημα του «ανήκειν» (κοινωνική ταυτότητα). Να αποκτήσουν θετική αυτοεκτίμηση.
  - ✚ ΑΥΤΟΡΥΘΜΙΣΗ. Να αναγνωρίσουν, να εκφράσουν και να διαχειρίζονται τα συναισθήματα τους. Να οριοθετούν την συμπεριφορά τους. Να αποκτήσουν θετικές αξίες.
  - ✚ ΠΡΟΣΩΡΙΚΗ ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗ. Να αντέχουν την αποστέρηση/αποτυχία. Να διαχειρίζονται τις σχέσεις τους με την

- οικογένεια. Να εξοικειωθούν με γεγονότα ζωής. Να διαπαιδαγωγηθούν σε θέματα σεξουαλικότητας.
- ✚ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ. Να αυτονομηθούν. Να επιλύουν συγκρούσεις. Να αποκτήσουν ενσυναίσθηση. Να ακολουθούν κανόνες.
  - ✚ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΛΛΗΛΕΠΙΔΡΑΣΗ. Να αποδέχονται τη διαφορετικότητα. Να συμμετέχουν σε ομαδικές δραστηριότητες. Να δημιουργήσουν προσωπικές σχέσεις

Είναι δικαίωμα του κάθε παιδιού να πηγαίνει σχολείο χωρίς να φοβάται... Είναι υποχρέωση όλων μας να το προστατέψουμε

Σαν εκπαιδευτικοί στόχος μας είναι το σχολείο να είναι ένας χώρος φιλόξενος για όλους και όλες, ένας χώρος όπου όλα τα παιδιά θα νιώθουν ασφάλεια και αποδοχή.

Πιο κάτω αναφέρονται ενδεικτικά κάποιες διευθύνσεις για να τις λάβετε υπόψη σας στις δράσεις σας.

Υλικό και προτάσεις δράσεων

Κατάλογος παιδικών βιβλίων για τα δικαιώματα του παιδιού με την οπτική της διαφορετικότητας Δίκτυο για τα δικαιώματα του παιδιού.
http://ddp.gr/wp-content/uploads/2014/03/FINAL-4.6.10-KATALOGOS-DIKTYOY-LOW_RES-14.pdf

Η τέχνη ενάντια στη βία
<https://app.box.com/s/rayb2cueusqvzgz1bf2dfwspi7j2hags>

Μια δεύτερη πρόταση τέχνης από τη Λευκάδα – Ο ζωγράφος Θεόφιλος
<http://stop-bullying.sch.gr/archives/896>

Η Τέχνη ως αντιπρόταση στη βία από την κ. Σοφία Γιαλουράκη
<http://stop-bullying.sch.gr/archives/883>

Το ξύλο βγήκε από τον παράδεισο... Ας βγει και από την ζωή μας!»
κάρτα του Ευγένιου Τριβιζά)
http://somatikitimoria.gr/images/all_karta_triviza.jpg

ZERO - Μηδέν
<https://www.youtube.com/watch?v=6FNDFIp5Qds>

Συνήγορος του πολίτη «Υπερασπίζοντας τα δικαιώματα ανηλίκων»
http://www.0-18.gr/downloads/filadio_newgr.pdf
<http://www.0-18.gr/downloads/stp.pdf>
http://www.0-18.gr/downloads/filadio_stp_dimotikou.pdf
http://www.0-18.gr/downloads/entipo_simbasi_ex.pdf
<http://www.0-18.gr/videos>

Τα μπαλόνια της φιλίας
http://www.mikrosanagnostis.gr/library/pageflip_ekfovismos/Default.html

Διευθύνσεις

Δικτύου Πρόληψης και Αντιμετώπισης των φαινομένων Σχολικής Βίας και Εκφοβισμού
<http://stop-bullying.sch.gr/>

Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων
<http://www.minedu.gov.gr/>

Περιφερειακή Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Πελοποννήσου
<http://schoolpress.sch.gr/paratitirionias/?p=98#more-98>

Ευρωπαϊκή καμπάνια κατά του σχολικού εκφοβισμού
<http://www.e-abc.eu/gr/>

Συνήγορος του παιδιού
<http://www.0-18.gr/>

Παιδοψυχιατρική Κλινική Ιατρικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών Νοσοκομείο Παίδων «Η Αγία Σοφία»
<http://child-psychiatry.med.uoa.gr/>

Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού – Διεύθυνση Ψυχικής Υγείας και Κοινωνικής Πρόνοιας
<http://www.ich-mhsw.gr/>

Εταιρεία Ψυχοκοινωνικής Υγείας του Παιδιού και του Εφήβου
<http://www.epsype.gr/>
<http://www.antibullying.gr/el/poios-kindynevei.html>

Εκπαίδευση αλλοδαπών και παλινοστούτων μαθητών
<http://www.diapolis.auth.gr/index.php/ekp-yliko/2013-11-07-09-06-25/2013-11-07-09-07-11>

Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Επθετικότητα στο Σχολείο
<http://www.pi-schools.gr/download/lessons/social/entypa/epithet1.pdf>
<http://www.pi-schools.gr/download/lessons/social/entypa/epithet2.pdf>

«Το Χαμόγελο του Παιδιού»
<https://www.hamogelo.gr>

ΠΗΓΕΣ

1. Δικτύο Πρόληψης και Αντιμετώπισης των φαινομένων Σχολικής Βίας και Εκφοβισμού' Stop bullying
2. Προγράμματα Σπουδών (Συμπληρωματικά προς τα ισχύοντα Προγράμματα Σπουδών)
2^ο Μέρος
3. Εικόνες από το διαδίκτυο <http://7olga-kas.blogspot.gr/2015/12/11.html>